

Měsíčník Host
Literatura, kultura, společnost
leden 2026
125 Kč

1

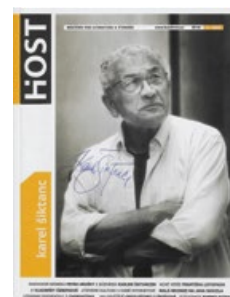
HÁBLOVÁ
& KYŠPERSKÝ
A ČEHO SE
BOJÍŠ TY?

TÉMA
Nobelista
László Krasznahorkai

ROZHOVOR
Paul Lynch
Ta kniha zosobňuje nářek

HISTORIE
Josif Brodskij
Laborium poezie

BÁSNÍK ČÍSLO
Erik Jakub Groch

HOST UŽ více než sto let

Měsíčník Host | Literatura, kultura, společnost
Číslo 1 | 2026, ročník XLII
Vyšlo v Brně 19. ledna 2026
Beethovenova 4, Brno, 602 00
tel.: 725 606 144
objednavky@casopishost.cz
www.casopishost.cz
Vydává Spolek přátel vydávání časopisu Host
(IČ 48 51 48 53),
s laskavou finanční podporou
Ministerstva kultury ČR
a statutárního města Brna ■ | ■ | ■ | ■ | ■

Člen sítě kulturních časopisů Eurozine
(www.eurozine.com) EUROZINE
Registrováno Ministerstvem kultury ČR
pod číslem MK ČR E 6632 ISSN 1211-9938
Vychází 10× ročně (kromě července a srpna)

Jan Němec | šéfredaktor
Zdeněk Staszek | zástupce šéfredaktora
Josefína Formanová | redaktorka
Václav Maxmilián | redaktor
Ondřej Nezbeda | redaktor
Frederika Halfarová | produkce
Alena Němcová | jazyková redaktorka
Marek Timko | jazykový redaktor slovenštiny
Matěj Málek | grafická úprava a sazba
David Konečný | fotograf
Lenka Secká | technická redaktorka

Redakční rada | Petr A. Bílek, Petr Borkovec,
Pavel Janáček, Alice Koubová, Ondřej Lipár,
Vratislav Maňák, Tereza Matějčková, Roman Polách,
Anna Pospěch Durnová, Zuzana Říhová, Petr Vizina

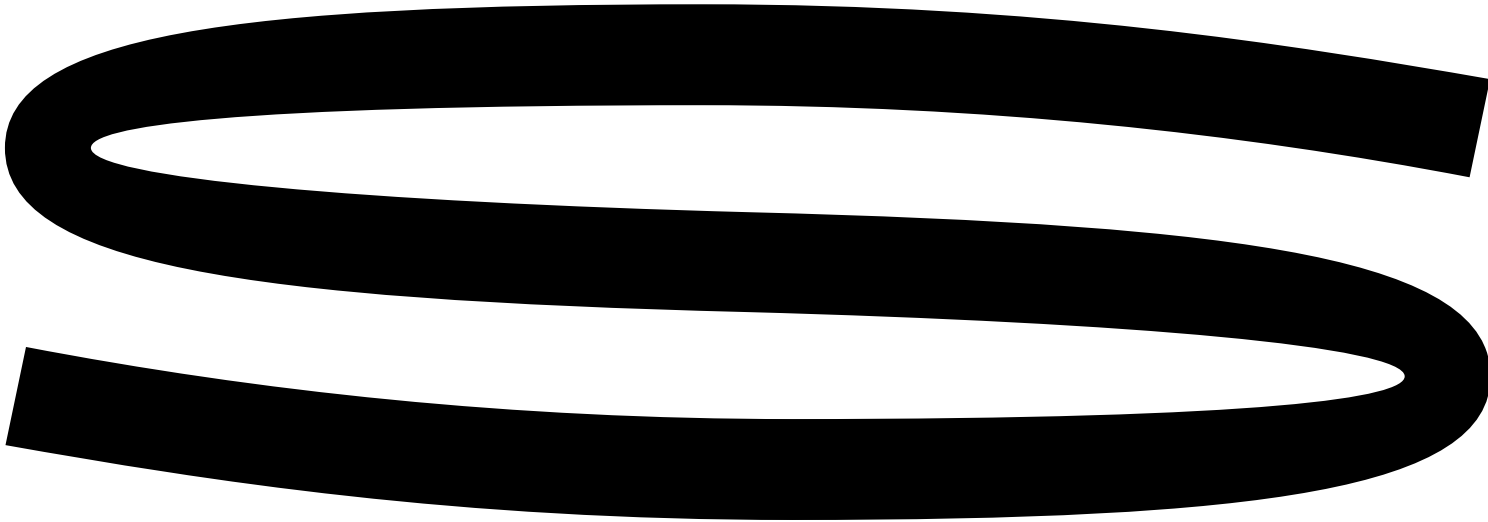
Písmo | Kunda (Superior Type)
a Atyp (Suitcase Type Foundry)
Papír | ARENA Natural Smooth (100 a 200 g/m²)
a Holmenn (70 g/m²)
Foto na obálce | David Konečný
Ilustrace | Přemysl Černý / Studio Bunkr

Tisk | Tiskárna HRG, s. r. o., Litomyšl

Cena 125 Kč, s předplatným 99 Kč
Předplatné na www.h7o.cz/predplatne
nebo telefonicky na čísle 775 995 695:
tištěné roční 990 Kč, tištěné půlroční 550 Kč,
tištěné ISIC/ITIC 790 Kč, elektronické 590 Kč

Distribuuje Kosmas, s. r. o., Praha
a První novinová společnost, a. s., Praha
Zasílání předplatného zajišťuje firma
SEND Předplatné, spol. s r. o., Praha

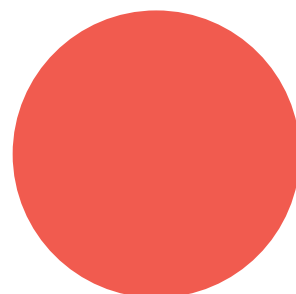
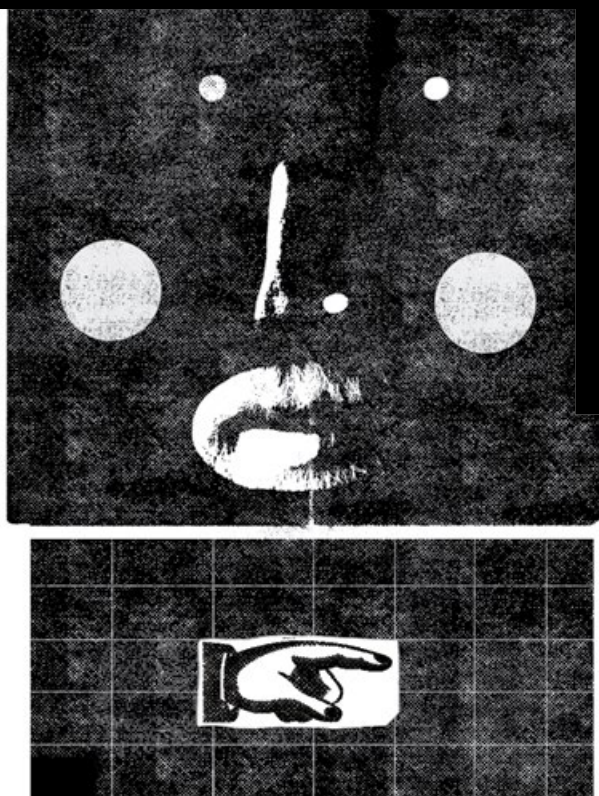

NEJASNÁ TUŠENÍ

Jan Němec

Snad to nikoho nezklame: nikdy jsme nechtěli být časopis s jasným názorem. Ano, i v tomto ročníku *Hosta* rubrika názor zůstává, stejně jako různé komentáře. Ale to zajímavější se vždy děje ve sféře nejasných tušení. Líbí se mi, jak Miroslav Olšovský o kus dál otevírá portrét Josifa Brodského: „Co všechno obsáhne lidské oko, bílý svah střech, v přístavu dřímající loď, spící dům přikrytý sněhem, všechno se do něj vejde, ne jako pouhý výčet, ale jako obraz připomínající nám, že každá věc je ve své existenci sama, sotva dosahující svých vlastních hranic tak, aby z nich mohla vystoupit a promluvit.“ Ano, dát věcem promluvit tím, že je vnímáme, to je úkol hodný literárního měsíčníku. Abychom v něm obstáli, hledáme různé typy vnímavosti, ty, kteří spíše než svou pravdu mají ve štítu svět. Proto mám radost z nové sestavy sloupkařů, namátkou: Adéla Knapová bude reportovat z Charkova, Michal Kašpárek si posvítí na literární data, Anna Durnová na životy žen, Lubomír Tichý prošmejdí králíčí nory internetu a Marek Šindelka se zaměří na věci, které jsou v životě psané jen minuskulemi. Co naplat, i dál budeme revue nejasných názorů i nejasných tušení.

OSOBNOST

- 9 Musím být vyspaná a najezená, jinak nenapišu ani větu. S Annou Beatou Háblou o vyrovnávání se s církví, o architektonických ikonách a o tom, jak ji proměnilo mateřství

KONTEXTY

- 20 Michaela Šaradín Lebedíková: Sex, algoritmy a draci. O fenoménu romantasy, o mediálních scénářích a o vztahu čtenářství a porna

TÉMA

LÁSZLÓ KRASZNAHORKAI

- 28 Simona Kolmanová: Pocit, že slyší zvony. O díle Lászla Krasznahorkaiho, beznaději, jazyce a prostupování fikce a reality
- 34 Michal Tallo: Odepřená smilování. O vztahu Lászla Krasznahorkaiho a režiséra Bély Tarra, o možnostech filmové adaptace a o kouzlu nedomluveného
- 38 László Krasznahorkai: Chodím sem a tam a přemýšlím o andělech. Proslov laureáta Nobelovy ceny za literaturu
- 44 Robert Svoboda: Nemluvím teď o své matce. O tom, jak maďarští nobelisté unikají aktuálním blbcům, o promarněné šanci a orbánovském režimu

ESEJ

- 48 Tomáš Sixta: Proč dnes číst Bibli?

BELETRIE

- 57 **ateliér** Eda Babák
- 59 **básník čísla** Erik Jakub Groch: Nespočinu na minuloročnom listí, len na listí
- 67 **povídka** Veronika Korjagina: JK
- 70 **nová jména** Felix Geisler: Reju, orám, přezvýchávám

ROZHOVOR

- 74 Ta kniha zosobňuje nářek. Je to výkřik zármutku. S Paulem Lynchem o Písni proroka a o tom, že jsme pořád součástí mýtu

HISTORIE

- 82 Miroslav Olšovský: Vlasy a ruiny. Brodského impérium poezie

KRITIKY

- 90 Neige Sinno: Smutný tygr (Ondřej Nezbeda)
- 92 Magdaléna Platzová: Fáze jedné ženy (Kryštof Špidla)
- 94 Naomi Klein: Dvojnice. Cesta do Světa za zrcadlem (Jan Němec)

RECENZE

- 96 Tomáš Gabriel: Venkovní stání (Libor Staněk II.)
- 97 Jan Trtílek: Zpoza dveří serverovny je slyšet hlasy (Roman Polách)
- 98 Eli Beneš: Všechno bude super. Zpráva o konci éry (Petr A. Bílek)
- 99 Pavel Klusák: Ženská práce (Jana Šrámková)
- 100 Rita Bullwinkelová: Úder na hlavu (Jan Němec)
- 101 Goran Vojnović: Fikovník (Míla Janišová)
- 102 Kjell Askildsen: Otevřená pustá krajina (Václav Maxmilián)
- 103 Martin MacInnes: Povznesení (Kryštof Eder)
- 104 Kamila Hladká: Domů? Příběhy bývalých vězeňkyň (Alena Scheinostová)
- 105 Stefano Liberti: Vládci jídla (Lucie Lindnerová)

SLOUPKY

- 5 **názor** Ondřej Nezbeda: Téma jako alibi
- 18 **checkpoint** Adéla Knapová: Peklo zamrzlo
- 19 **minuscule** Marek Šindelka: Nihil
- 25 **manuál** Adam Gebrian: Manuál k Frankovi Gehrymu
- 46 **vzor** Michal Kašpárek: Smrt krásných šimpanzů
- 47 **žena a život** Anna Durnová: Nina, Marta a subtilnost emancipovaného světa
- 55 **rabbit hole** Lubomír Tichý: Šotoušové sobě i nám
- 55 **druhá vášeň** Petra Hůlová: Chodím kolem svého deníku
- 80 **bibliofilka** Martin Pecina: Myko
- 87 **mikrostop** Zdeněk Staszek: Čtete zboku
- 107 **atašé** Martin Svoboda: Příliš mnoho, ale ne dost
- 112 **mime** Jakub Jetmar: Nohy v teple
- 4 **hostpot** Statusy
- 6 **drobenka**
- 7 **zprávy**
- 88 **madlenka** Alexeje Sevruka
- 106 **rozečteno** Tipy redakce

DROBENKA

Časopis *New Yorker* loni oslavil sto let a Netflix teď umožňuje nahlédnout do jeho historie prostřednictvím celovečerního dokumentu, ve kterém lze sledovat nejen přípravu jubilejního čísla, ale třeba i Trumana Capoteho, jak rozkošně šišlá. * Před Vánocemi byla vyhlášena Kniha roku zaniklých *Lidových novin* a vyhrála ji novinka Johna Miltona *Ztracený ráj* v překladu Martina Hilského. * Začátkem prosince zemřel Theodor Pištěk, český malíř, kostýmní designér a závodní jezdec; americký producent filmů Miloše Formana a Pištěkův někdejší kolega Michael Hausman napsal exkluzivně pro *Host*: „Doda byl talentovaný a jedinečný. Využil svou vizi k tomu, aby ve všem, čeho se dotkl, zanechal trvalý odkaz. Nebylo s ním vždy snadné vyjít, ale vždy byl přítelem.“ * S rokem 2025 skončilo i vysílání televizní stanice MTV, která v roce 1981 proměnila podobu hudebního a zábavního průmyslu, v posledních letech produkovala především reality show a neustála rostoucí konkurenci internetu a zábavních platforem. * V Památníku národního písemnictví — Muzeu literatury je od prosince k vidění výstava ke sto padesátému výročí narození Rainera Marii Rilkeho s podtitulem „Způsoby ne/přítomnosti“, vidět ji můžete do 29. března. * V polovině prosince zemřel spisovatel a filozof Antonín Kosík, syn Karla Kosíka a Růženy Grebeníčkové; jeden z jeho posledních postů na Facebooku má podobu černého obdélníku s nápisem: „AI — Artificial Ignorance“. * V prosinci naposledy otevřelo knihkupectví Kalich v Jungmannově ulici 9 na Praze 1; brzy z něj bude knihkupectví Biblion. * Ústav pro českou literaturu Akademie věd České republiky uspořádá tradiční kritickou bilanční debatu tentokrát až v lednu: 27. ledna budou o nejvýraznějších titulech loňského roku diskutovat Alena Šidáková Fialová, Josef Chuchma a Dominik Bárt, moderuje Martin Lukáš. * V Galerii hlavního města Prahy začala obsáhlá výstava *Umění aktivismu*, jež představuje protestní a angažované umění po roce 2009. * Slovenské národní divadlo propustilo pět herců včetně populární Táni Pauhofové, údajně z důvodu konsolidace financí, podle kritiků jde však o politický krok; propouštění kritizovali slovenští i čeští herci jako Martin Huba, Jiří Mádl nebo Eva Holubová. * Hostem příštího ročníku Měsíce autorského čtení bude v rozpáleném červencovém Brně Grónsko. * Už jen do 8. února je možné navštívit v DOXu výstavu výtvarných prací Davida Lynche *Up in Flames*. * Literární kavárna Řehoř Samsa v pražské Lucerně otevře v lednu naposledy.

15 19:30 170,-/200,-

• hosté
Ladislav Zeman
www.zemansfolk.cz

KUMIBI

otičasnou rockovou jedničkou

CITRUS

naši „nejtvrdší“ rockovou skupinu

ŽEN

roc

SYN

hostitelskou skupinu, která
ze svého

TURBA

nejoblíbenější

POZOR! V přestávce

ŽSK

VÝ TÝM

VYS BRNO I - OKV

NU „DUE

**S Annou Beatou Háblou o vyrovnávání se s církví,
o architektonických ikonách a o tom, jak ji proměnilo mateřství**

MUSÍM BÝT VYSPANÁ A NAJEZENÁ, JINAK NENAPÍŠU ANI VĚTU

Text Martin E. Kyšperský
Foto David Konečný

Anna Beata Háblová a Martin E. Kyšperský spolu hrají v kapele, a tak jsme jim navrhli, aby si spolu i popovídali. Došlo k tomu v legendárním brněnském klubu Leitnerka, v šatně vylepené plakáty kapel, které psaly místní historii. Součástí koncertu bylo i uvedení nového románu Anny Beaty Háblové *Víry*. Nejde jen o ty víry, co se točí pod hladinou a stahují nás dolů, ale i víry, k nimž upínáme svou naději a které nás povznášejí. Snad proto je v rozhovoru řeč jak o fobiích a deziluzích, tak o lásce a ikonách.

se ustálilo — první roky v kolektivech se trénuje imunita, takže děti jsou permanentně nemocné, to znamená, že všechno je mnohem horší, než kdyby do té školky nebo školy nechodily vůbec.

A další zásadní věc, která mi změnila život, byla samozřejmě Eliška sama. Přinesla s sebou novou, ničím nepodmíněnou lásku, která rostla spolu s tím, jak rostla ona. Ležet spolu v posteli, povídat si, držet se za ruku, smát se nebo se společně koukat na film dokáže být zdrojem nekonečné radosti a štěstí. A byt nám její narození přineslo s manželem taky nějaké krize, byli jsme ochotni se s nimi vypořádat, naučit se líp komunikovat, být k sobě víc tolerantní a celkově se posunout do větší vztahové harmonie.

Bydlíš na vesnici, kus od Prahy. Chybí ti tam něco? Co je dobrého na venkově a co na městě?

Na pražském předměstí je božský klid, který jsem na mateřské vůbec neuměla ocenit. Tehdy jsem se cítila hlavně sociálně izolovaná. Teď už to tu mám ale ráda a ani si neumím představit žít jinde. Miluju ulice s chomáči Klánovického lesa na konci i celý divotvorný les, kam se chodím schovat.

Narodila jsem se ale ve městě, v bezprostřední blízkosti Pražského hradu. Takže ta krása historického prostředí mi někdy chybí, i když toho genia loci v posledních dekáдах docela přesvědčivě drtí turisté. Nedávno jsem si chtěla zkrátit cestu přes Staroměstské náměstí a myslela jsem, že z těch davů normálně umřu.

Řekneš mi na konec tři slova, kterými by ses popsala?

Tak to je hodně těžká otázka! No dobře, zkusím to. Tak třeba: voyeurka — smích — ticho. A teď mi řekni, která tři slova by popsala tebe?

Dobře, tak tedy: kočky — kafe — láska. ●

Anna Beata Hábllová (nar. 1983) je spisovatelka, básnířka, slamerka, ale také architektka a vizuální umělkyně. Publikovala básnické sbírky *Kry* (Mox Nox, 2013), *Rýhy* (Arbor vitae, 2015), *Nevypínejte* (Dauphin, 2018) a *O mé závislosti nikomu neříkej* (Dauphin, 2020). V roce 2017 vydala populárně-naučnou knihu *Města zdí* o historii a interpretaci obchodních center ve vztahu k městu. Následoval titul na pomezí odborné studie a beletrie *Nemísta měst* (Host, 2019) o opomíjených, pomíjivých a míjených místech. V posledních letech přispívá úvahami o architektuře do Českého rozhlasu, kde také moderovala filozofický podcast *Doba složitá*. V roce 2022 nakladatelství Host vydalo její první román *Směna*, loni na podzim vyšla novinka *Víry*.

Martin E. Kyšperský (nar. 1980) je zpěvák, skladatel, textař, kytarista, producent a herec. V roce 1993 založil kapelu Květy, která dodnes vydala přes deset řadových alb. Hrál také ve skupinách Čvachtavý lachtan, Mucha, Furré, doprovázel Jana Fice a společně s Květy Lenku Dusilovou a projekt Petra Marka Muzikant Králíček. V současné době hrává také sólově nebo v duu s Annou Beatou Hábllovou. Za svou hudební tvorbu získal čtyři Ceny Anděl a jednu Cenu Vínyla. Je také příležitostným hercem (například *Marťanské lodě*, seriály *Trpaslík* a *Rédl*), autorem hudby divadelní (*Uvnitř banánu*, *Vosa*, *Turnový háj*) i filmové (*Veterán*, *Nakrátko*, *Svět pod hlavou*). Vydal dvě básnické sbírky (*Marťanské lodě* a *Ztracení kamarádi*) a pohádku *Za Aničkou kolem světa*. Od roku 2011 moderuje hudební pořady na Radiu Proglas a jako moderátor se podílel například na Měsíci autorského čtení.

O fenoménu romantasy, o mediálních scénářích
a o vztahu čtenářství a porna

SEX, ALGORITMY A DRACI

Michaela Šaradín Lebedíková

20

Kontexty

Romantasy je žánr, který spojuje strhující lásku, sexuálně explicitní scény a propracované fantaskní pozadí. Jde zároveň o fenomén, který na první pohled nečekaně ovládl knihkupectví. Za vzestupem romantasy nebo podobně populární dark romance však nestojí jen vliv TikToku, ale rovněž problematický vztah mainstreamu k romantické a erotické literatuře a zobrazování sexu v kultuře obecně. Otázkou je, zda se s novými booktokovými žánry něco zlepší.

„Ta divoká, sveřepá moc vladaře víl se soustředila plnou silou jen a jen na mě — a já cítila bouři skrytou pod jeho kůži schopnou i v oslabeném stavu smést všechno, čím jsem byla. Mohla jsem mu však věřit, mohla jsem věřit sobě, že tu ohromnou moc ustojím,“ myslí si Feyre, hlavní hrdinka série *Dvůr trůnů a růží* (*A Court of Thrones and Roses*, fanoušky označované na sociálních sítích zkratkou ACOTAR) spisovatelky Sarah J. Maas, jedné z nejslavnějších současných autorek takzvaných romantasy knih. Ty spojují prvky žánru fantasy se strhujícími romantickými příběhy plnými sexuálně explicitních scén.

V posledních letech romantasy zaplavilo knihkupectví a sociální síť. Za úspěchem žánru stojí zejména sociální síť a algoritmy poháněné trendy. Kombinace sílicího vlivu sociálních sítí na knižní průmysl a vzestup erotické literatury, která je mnohými vnímána jako nekvalitní brak, budí pozdvižení a někdy až pohoršení mezi literárními gatekeepery a kritiky. Kontroverze knih však nespočívá v neskrývané explicitním obsahu, ale v unikátním mixu prvků ženského empowermentu a množství problematického obsahu týkajícího se sexuálního násilí. Pro nezavěšené pak zdánlivě nečekaná popularita tohoto žánru začne najednou dávat smysl, pokud na ni nahlédneme optikou algoritmického ekosystému sociálních sítí a sbíhajících se trendů vzestupu ženské sexuality, BookToku a audiopornografie.

OD EROTICKÉ LITERATURY K ROMANTASY

Erotická literatura patří mezi dlouhodobě populární žánry. Výzkumy čtenářstva této

literatury ze sedmdesátých a osmdesátých let minulého století identifikují jako hlavní konzumentky ženy, pro něž tento typ literatury měl představovat neškodnou a sociálně přijatelnou formu pornografie. Dnešní výzkumy nadále identifikují jako hlavní čtenářstvo erotické literatury převážně ženy: nedávný německý výzkum z roku 2021, publikovaný v prestižním vědeckém časopise *Nature*, ukazuje, že drtivá většina čtenářstva erotické literatury jsou zhruba čtyřiatřicetileté vzdělané heterosexuálky, které poměrně často čtou. Většina své zážitky ze čtení sdílí s ostatními — ať už přáteli, či partnery.

Na rozdíl od předchozích výzkumů je současná erotická literatura výrazně explicitnější, co se týče sexuálních aktů. V poslední dekádě zažívá nečekaný rozmach, který je připisován zejména prvnímu titulu z trilogie *Padesát odstínů sedí* spisovatelky E. L. James. Trilogie popisuje vztah sexuálně nezkušené studentky Anastasie Steele s charismatickým milionářem Christianem Greyem, jehož sexuální život charakterizuje silná preference pro BDSM praktiky (tedy praktiky mimo jiné zahrnující dominanci, submisivitu, kontrolu a bolest). Ačkoli knihu BDSM komunita kritizuje pro nepřesnou reprezentaci těchto praktik, které v sérii mnohdy hraničí s psychologickou manipulací a zneužíváním Anastasiiny nezkušenosti a znevýhodněné pozice, stal se román celosvětovým bestsellerem, který se dočkal filmové adaptace a v návaznosti vznikl například oficiální merchandise v podobě sad erotických pomůcek.

Trilogie se rovněž stala určující pro současný žánr erotické literatury: ve zmiňované studii z *Nature* většina čtenářek identifikovala *Padesát odstínů* jako prototypního

zástupce erotické literatury. Unikátní je zejména celosvětové přijetí tohoto kontroverzního románu: ačkoli filmoví kritici označili sérii jako melodramatickou a špatně napsanou, trilogie vydělala více než 1,3 miliardy dolarů a na hudebním doprovodu se podílela významná jména, jako zpěvačky Beyoncé, Ellie Goulding či kanadský zpěvák The Weeknd, což podporuje typické zdráhavosti asociovat se sexuálně explicitním obsahem. Navzdory současnému posunu erotické literatury k větší sexuální explicitnosti ji tak můžeme nadále vnímat jako společensky přijatelnější než běžnou pornografií.

O to zajímavější je pak známý příběh geneze *Padesát odstínů*, která je určující pro současnou vlnu romantasy. E. L. James totiž uvedla, že první díl *Padesát odstínů* začala psát krátce poté, co dočetla sérii *Stmívání* od Stephanie Meyer o vztahu dospívající dívky s upírem a objevila fanfikci — tedy fanouškovské reimaginace existujících příběhů (někdy označované jako kánon), často s detailními sexuálními scénami mezi postavami. Mezi nejznámější fanfikce patří ty ze světa *Harryho Pottera*: nejčastěji se setkáváme s příběhy o romantickém vztahu mezi hlavním protagonistou série Harrym Potterem a jeho školním nepřítelem Dracem Malfoyem, případně mezi Harryho kmotrem Siriusem Blackem a učitelem Remusem Lupinem, který je vlkodlak. Podobně se tak v *Padesát odstínech* po vzoru z *Belly ze Stmívání* stala hrdinkou nezkušená studentka Anastasia a místo stoletého upíra s pubertálním vzhledem Edwarda tu je milionář Christian Grey — který má stejně jako Edward nad Bellou mocenskou převahu plynoucí nejen

POCIT, ŽE SLYŠÍ ZVONY

Simona Kolmanová

CHODÍM SEM A TAM A PŘEMÝŠLÍM O ANDĚLECH

László Krasznahorkai

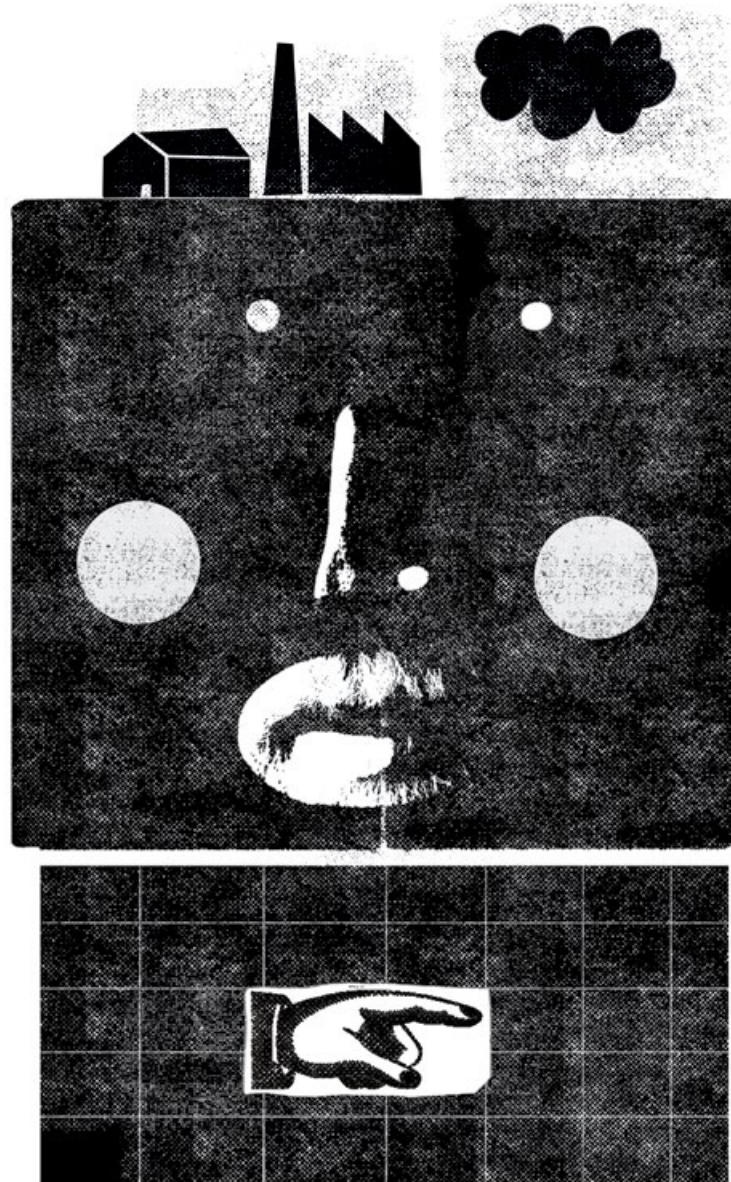
ODEPŘENÁ SMILOVÁNÍ

Michal Tallo

NEMLUVÍM TEĎ O SVÉ MATCE

Robert Svoboda

LÁSZLÓ KRASZNAHORKAI

Ilustrace Přemysl Černý / Studio Bunkr

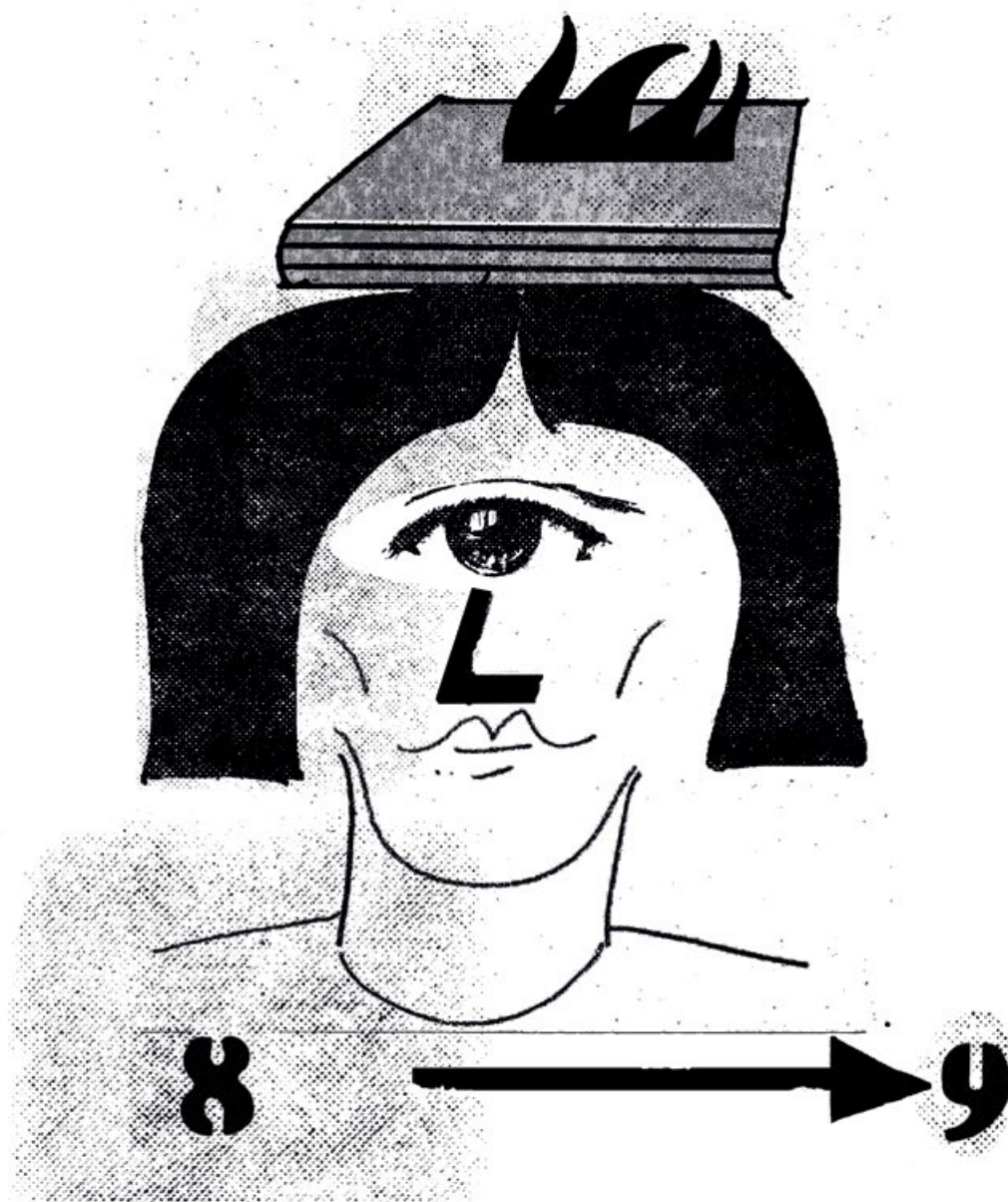
Existuje jen málo větších strašáků. Černobílý, přes sedm hodin dlouhý nehybný epos *Satanské tango* už přes třicet let vzbuzuje úctu i hrůzu. Zároveň činí z autora jeho románové předlohy Lászla Krasznahorkaiho enigmatickou postavu. Ne tedy že by k tomu odtažitý spisovatel románů a dalších textů plných apokalypsy, zapomnění a meditací nad zkázou lidstva potřeboval nějak dopomáhat. Na druhou stranu je to kvalita, kterou naposledy ocenila Švédská akademie Nobelovou cenou za literaturu.

O díle László Krasznahorkaiho, beznaději,
jazyce a prostupování fikce a reality

POCIT, ŽE SLYŠÍ ZVONY

Simona Kolmanová

ODEPŘENÁ SMILOVÁNÍ

Michal Tallo

Existují knihy, které se všemi silami vzpírají možnostem audiovizuální adaptace. Existují filmy, jejichž přesvědčivou knižní podobu si téměř nedokážeme představit. Do první skupiny jednoznačně patří díla Lászla Krasznahorkaiho. Do druhé pak snímky autorského kolektivu kolem čerstvě zesnulého Tarra. A přesto: právě Tarrovy filmy jsou často (více či méně přímými) adaptacemi Krasznahorkaiho knih. Dlouholetý a komplexní vztah těchto dvou klíčových osobností současné maďarské kultury však jakékoli konvenční uvažování o adaptaci či o scenáristicko-režijní spolupráci výrazně přesahuje.

CHODÍM SEM A TAM A PŘEMÝŠLÍM O ANDĚLECH

László Krasznahorkai

Vážené dámy, vážení pánové!

V souvislosti s literární Nobelovou cenou jsem se s vámi původně chtěl podělit o své myšlenky o naději, avšak naděje se u mě *právě* definitivně vytratila, a proto budu nyní hovořit o andělech.

I.

Chodím sem a tam a přemýšlím o andělech, chodím sem a tam i teď, nevěřte svým očím, zdá se, že stojím a mluvím do mikrofonu, ale ne, ve skutečnosti teď chodím dokola, od jednoho rohu ke druhému, a zpátky tam, odkud jsem vyšel, a tak dál, dokola, dokola, a ano, o andělech, o nichž už teď mohu prozradit tolik, že jsou to andělé nového druhu, už nemají křídla, a proto už například není třeba přemýšlet nad tím, jak asi pracuje jejich nebeský krejčí, jestliže jim ze zad vyčnívají ta dvě křídla, ba dokonce se ta

dvě obrovská křídla tíživě rozprostírají daleko přes roucho, jaké neznámé vědění naplňuje dílnu jejich nebeského krejčího tam nahoře, když je obléká, ta dvě křídla jsou venku, samozřejmě vně netělesného těla, ale odkud je tedy vystrkují z těch netělesně tělesných, sladce se vlnících rouch, která přece zakrývají i jejich křídla, anebo jestli je nevystřkují, jak potom toto nebeské roucho zakrývá jejich těla i s křídly, chudák Botticelli, chudák Leonardo, chudák Michelangelo, ba dokonce chudák Giotto a Fra Angelico!, ale teď už je to jedno, otázka se vypařila spolu se starými anděly, tihle jsou noví, to je už jasné, když se začnu procházet po svém pokoji, z něhož vy teď vidíte jen to, že stojím před mikrofonem a jako nositel Nobelovy ceny oznamuji, že jsem chtěl mluvit o naději, ale o ní teď přece jen ne, a tak raději o andělech, z toho vycházím, to už bylo v neurčitých obrysech přítomno v mé hlavě ještě dříve, než jsem zaujal zamyšlený postoj a začal chodit ve své pracovně, která není

NEMLUVÍM TEĎ O SVÉ MATCE

Robert Svoboda

Ještě štěstí, že *Krasznahorkai* není v maďarštině příliš časté jméno, a dá se tedy předpokládat, že se mu nestane to, co potkalo předchozího maďarského literárního nobelistu Imreho Kertésze, který se nechtěně postaral o masivní vzrůst prodeje knih i svého spisovatelského kolegy shodného příjmení, dnes už nežijícího Ákose Kertésze. Jedna věc je totiž jistá: jakmile se roznese zpráva, že autor získal Nobelovu cenu, jeho knihy začnou jít na dračku, a to jak v domácích, tak zahraničních knihkupectvích. Ákos Kertész se ovšem „proslavil“ nejen literární tvorbou, ale v roce 2012 navíc i zahořklým výrokem v interview pro list *Amerikai Népszava* komentujícím vztah obyvatel Maďarska k vesele rašícímu „neliberálnímu“ režimu Viktora Orbána, že v Maďarech se geneticky vyvinula poddanská mentalita.

„Stačila jedna dobrá věta — a už člověk nedostal pas,“ vzpomíná Krasznahorkai sarkasticky na dobu, kdy vedoucí politikou silou ve státě byla Maďarská socialistická dělnická strana... Vysvětluje tím, proč pro dobré spisovatele bylo už před zánikem starých pořádků vesměs typické antikomunistické smýšlení a proč ani dnes nehodlají tolerovat jakékoli náznaky totality. Hrátky s cestovním pasem se sice po roce 1989 už provozovat nemohly, ale ostré verbální útoky, kterým byl Ákos Kertész za svou poznámku vystaven, přiměly spisovatele k tomu, aby si cestovní pas dal vystavit a v bezmála osmdesáti letech „ve vlastním zájmu“ emigroval do Kanady.

Imre Kertész se před tříadvaceti lety jako čerstvý nobelista nechal slyšet, že ho k psaní inspiruje tvůrčí vztek a nebetyčná zoufalost. Vždycky prý potřeboval spoustu adrenalinu, aby snesl právě aktuální blbce a mohl se před nimi schovat.

V době, kdy mu byla udělena Nobelova cena, žil Imre Kertész v Berlíně. László Krasznahorkai je také neustále někde na cestách, přičemž zdůrazňuje, že nikdy neodjíždí *někam*, nýbrž pokaždé *odněkud*. Jinak řečeno: je mu víceméně jedno, kam pojede, hlavně aby nezůstal tam, kde byl dosud...

„Když už se mi zdá opravdu nesnesitelné místo mého pobytu a život — obvykle ne můj vlastní život, ale když vidím útrapy nebo jsem svědkem idiotismu jiných —, vždycky odtamtud mizím.“ Aktuální blbci... idiotismus... Krasznahorkai se dnes o svém kontaktu se světem vyjadřuje téměř stejnými slovy, jaká jsme před tříadvaceti lety slyšeli od Imreho Kertésze.

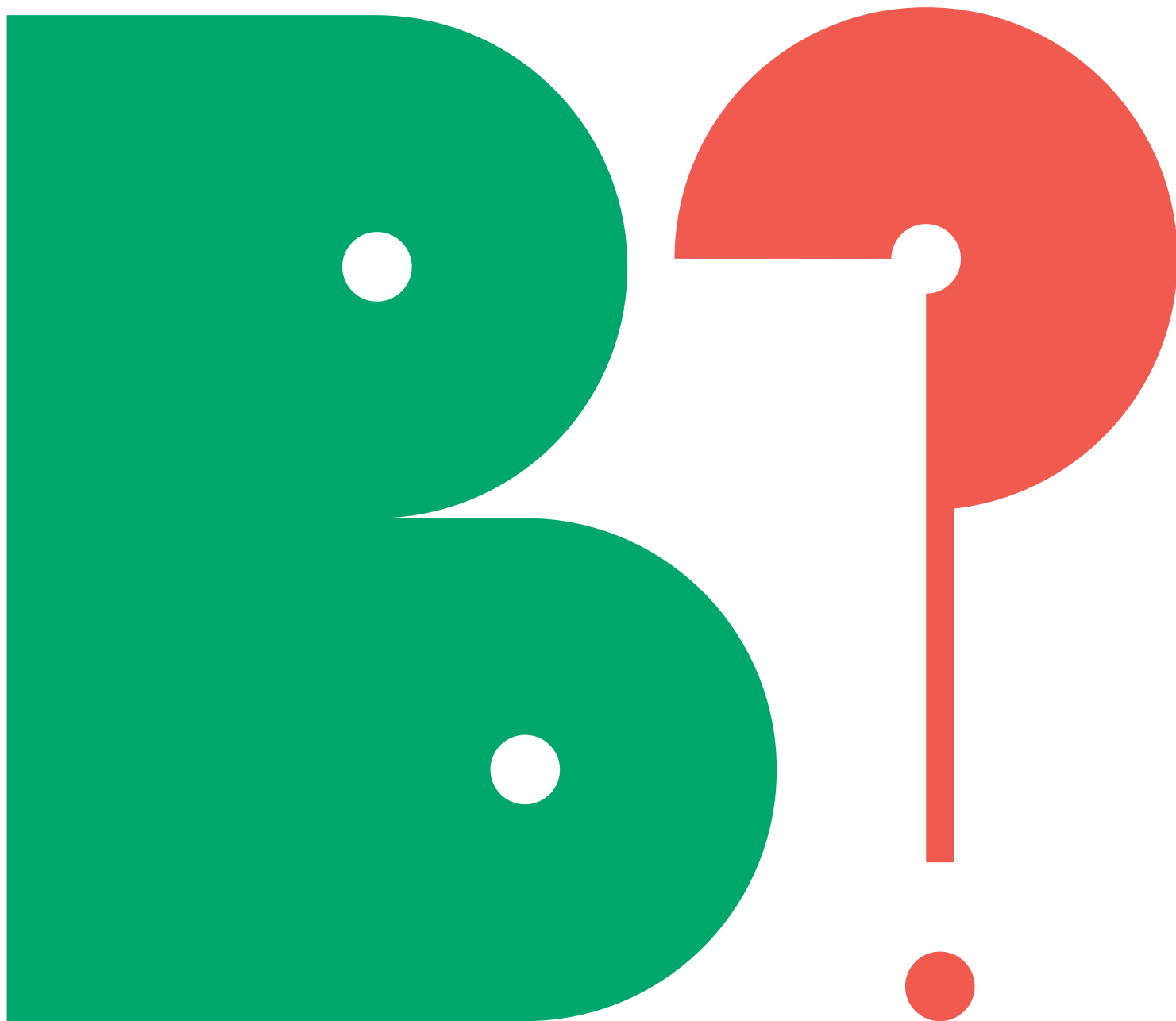
Ti, co na maďarskou kulturní (a zejména literární) scénu hledí zblízka, si mohli už před dobrým desetiletím všimnout, že se rozhořel „kulturkampť“, jehož savonarolové vytáhli do boje za maďarskou literaturu „psanou maďarsky pro maďarské čtenáře“, tedy takovou, která se opírá o takzvané „tradiční hodnoty“ a do níž nepatří autoři píšící — údajně — pouze pro elitní okruh jiných autorů či kritiků, respektive tvořící tak, aby se zalíbili především či výhradně cizozemským (rozuměj:

západním) nakladatelům. Takoví si prý podporu nezaslouží, neb se uživí i bez ní. Dodejme, že na rozdíl od komunistické éry dnešní ideologický předvoj *zatím* neoperuje s kategorií zakázaných autorů.

Oleje do ohně přilil v roce 2018 maďarský premiér Viktor Orbán, po vyhraných volbách, které mu už podruhé za sebou vynesly kvalifikovanou většinu v parlamentu. Řekl totiž, že současný politický systém bude třeba „zasadit do kulturní epochy“, v kultuře je tedy nutno uplatnit nové přístupy. Zároveň dal zelenou snahám zaměřeným na přeměnu Petőfiho literárního muzea v „dynamizující literární — ba dokonce obecně kulturní — centrum celonárodního významu“. Realizaci zmíněné přestavby byl — ve funkci vládního zmocněnce — pověřen nový ředitel muzea, Szilárd Demeter, který se rád honosí přídomkem „zarytý orbánista“. Komu dříve bylo divné, že například udílení překladatelských grantů probíhá pod hlavičkou literárního muzea odpovídajícího významem i funkcí českému Památníku národního písemnictví, ten mohl přímo žasnout, co dalších důležitých funkcí a úkolů na sebe literární muzeum nabalilo. Žasne však nanejvýš laik a odborník už se ani nediví — vždyť v Maďarsku, jak na to už před více než sto lety poukázal básník a publicista Endre Ady, patří znovuoobjevování a oprašování jinde dávno zavrženého haraburdí k věčně živé folklorní tradici, tudíž se dalo čekat, že výše nastíněný pseudoobrozenecký

PROČ DNES ČÍST BIBLI?

Tomáš Sixta

Co nám může přinést čtení Bible, když současná společnost takřka zapomněla na její četné kulturní usazeniny a člověk se dnes raději obrací na terapeuta než na Boha? Popkultura není kulturní přeliv — vyrůstá přímo z kánonu, i toho biblického. Teolog a literární komparatista Tomáš Sixta ve svém eseji rekonstruuje trojí osobní zkušenost se čtením Bible a nabízí k vlastnímu průzkumu některé zvláště literárně výživné biblické pasáže, které navzdory očekáváním mluví běžným jazykem k veskrze aktuálním společenským situacím.

Jednou z možných odpovědí na otázku, co je to Bible, by mohlo být, že jde o zápis a interpretaci zkušeností s posvátnem vyznavačů nejprve židovské a posléze křesťanské víry. Pro tento její základ ve zkušenosti budu v tomto eseji, jehož jádrem je hledání smyslu čtení biblického textu pro dnešního sekulárního čtenáře, vycházet spíše ze tří osobních zkušeností než z teoretických tezí. Argumentovat vlastní zkušeností je vždy ošidné — lidská zkušenost je nepředatelná a konkrétní a vyvozovat z ní něco obecného je krajně problematické. Zároveň však takovou argumentaci v ideálním případě provází respekt k odlišným zkušenostem. Předkládám tedy zkušenosti, jaké jsem udělal já, a nechávám na čtenářích a čtenářkách, zda s nimi pocítí rezonanci, nebo ne.

PÍSMO MEZI BLÍZKOSTÍ A JINAKOSTÍ

V roce 2014 jsem seděl na jednom semináři na filozofické fakultě, zaměřeném na interpretaci básní autorů meziválečné české poezie. Byl to asi druhý měsíc po mém nástupu na bohemistiku. Ačkoli šlo o předmět, z něhož jsem si mnohé odnesl, v jednu chvíli si vyučující vzala k ruce jistou Halasovu báseň, která obsahuje narážku na starozákonní zaslíbení dané Abrahámovi. Šlo tehdy o aluzi na úrovni slovního spojení, které dříve bylo čtenářům a čtenářkám dostatečně zřetelným odkazem, ale dnes i před těmi pár lety takto funguje už jen pro čtenáře a čtenářky, kteří buď četli Bibli a mají zázračně dokonalou paměť, nebo pro ty, kdo jsou v pravidelném styku s křesťanskými bohoslužbami. Odkaz zůstal v semináři nerozpoznán. Stejnou zkušenost se mnou sdílelo více spolužáků a spolužaček vzešlých z křesťanských rodin napříč předměty i obory. Interpretace dané básně zůstala pominutím odkazu na biblický text zcela vychýlená.

Během dalších let bylo takových zkušeností nespočet a ukázalo se, že bez znalosti Bible se při snaze o porozumění evropskému umění, náhledu na svět a způsobu jeho prožívání, a to minimálně od patnáctého do dvacátého století, není možné obejít. Až při čtení Bible nám totiž dojdou některé pointy středověkých nebo barokních obrazů či soch, literárních děl, jako jsou Dantova *Božská komedie* či nově přeložený Miltonův *Ztracený ráj*. Jen se znalostí Bible můžeme rozlišit, kde tito autoři pouze přebírají biblické obrazy a kde už je rozvíjejí, interpretují, zkrátka jak uplatňují svou vlastní uměleckou tvořivost, pro niž se stali kanonickými.

Pochopitelně nemusíme jít jen do středověku či baroka. Martin Kočí, český křesťanský teolog působící na univerzitě v rakouském Linci a držitel ceny za nejlepší evropskou teologickou knihu za rok 2020, charakterizuje současnou západní společnost jako *již ne*

křesťanskou, ale zároveň *ještě ne nekřesťanskou*. Křesťanství už nefunguje jako sdílený příběh, ale jeho metaforika je ve společnosti dosud přítomná. Když jsme na gymnáziu, kde na částečný úvazek učím literaturu, četli vybrané biblické texty, byl jsem svědkem aha-momentu, kdy jedna ze studentek zjistila, že verš z Neckářova vánočního hitu, kde se zpívá „beránku náš na nebesích“, neodkazuje ke zvířátku s vlnou, ale je symbolem Krista, Božího Beránka. Zjistila to, trochu paradoxně, nikoli díky četbě evangelijního vánočního příběhu, ale z úryvku o čtyřech jezdcích apokalypsy z poslední biblické knihy Zjevení Janova.

Někdo by snadno a správně mohl namítnout, že porozumění evropskému myšlení a umění stejně tak předpokládá detailní obeznámenost s Aristotelem, Vergiliem, Ovidiovými *Proměnami* nebo třeba se zmíněnou Dantovou *Božskou komedií*. Nehledě na dnes ještě méně známé zdroje evropského myšlení, jako jsou spisy od Lúkiana, *Etymologie* Isidora ze Sevilly, *Čtyři knihy sentencí* Petra Lombardského a mnoho dalších. A přesto jsou to vposled stále především biblické příběhy, které jsou vepsány do této krajiny evropského myšlení (ostatně *Božskou komedií* a další odkazovaná díla nevyjímaje) a nezřídka do krajiny v doslovném významu. Jak budou působit všechny ty barokní křížové cesty, Boží muka s biblickými citáty ve starobylých překladech, kostely, v jejichž oknech jsou vyobrazeny události z Bible, až se kulturní kódy křesťanství stanou definitivně nesrozumitelnými? A jaké budou jejich interpretace?

Druhá zkušenost. Kdysi jsem byl shodou náhod dva týdny dobrovolníkem v nemocnici pod Petřínem. O zhruba deset let později jsem si přečetl čínský román *Rozpukov. Místopis čínského zázrazu* Jena Lien-kche, který přeložila Zuzana Li, a konečně jsem se dostal i k četbě Apuleiova *Zlatého osla*, neskutečně zábavného románu z druhého století. Co mají tyto události společného? Cílené, ale — jak už to také bývá — částečně mimoděčné a nahodilé setkání s jinakostí.

Setkání s jiným nás proměňuje. Když ze světa zdraví, pohody, spěchu, důrazu na výkon projdete dveřmi nemocnice na oddělení, kde leží lidské osoby se svými příběhy a důstojností, lidé, jejichž život se smrskl na nemocniční chodbu a starost o zabezpečení základních lidských potřeb, způsob, jakým nahlížíte to, co je důležité, je radikálně konfrontován. Podobně to ale platí i u méně vyhocených příkladů. Čteme-li román vyrůstající z tradice, která je radikálně odlišná od té naší, či z doby, která dávno minula, jsme opět vystaveni otázce, zda to, co chápeme jako samozřejmé, skutečně samozřejmé je. Jsme zpochybněni. A ve společnosti, kterou už nemůžeme chápat jako křesťanskou, právě tímto způsobem může

CENA
LITERÁRNÍ
KRITIKY

Cena literární kritiky

Debata

Ceny literární kritiky nad nominacemi za prózu

28. ledna 2026, 19.00

HYB4 Čítárna, Kampus Hyberská, Praha

Debata

Ceny literární kritiky nad nominacemi za poezii

4. února 2026, 19.00

HYB4 Čítárna, Kampus Hyberská, Praha

www.cenaliterarnikritiky.cz

A2

MĚSÍČNÍK
HOST

REVUE
PROSTOR

souvislosti

tvar

DOX

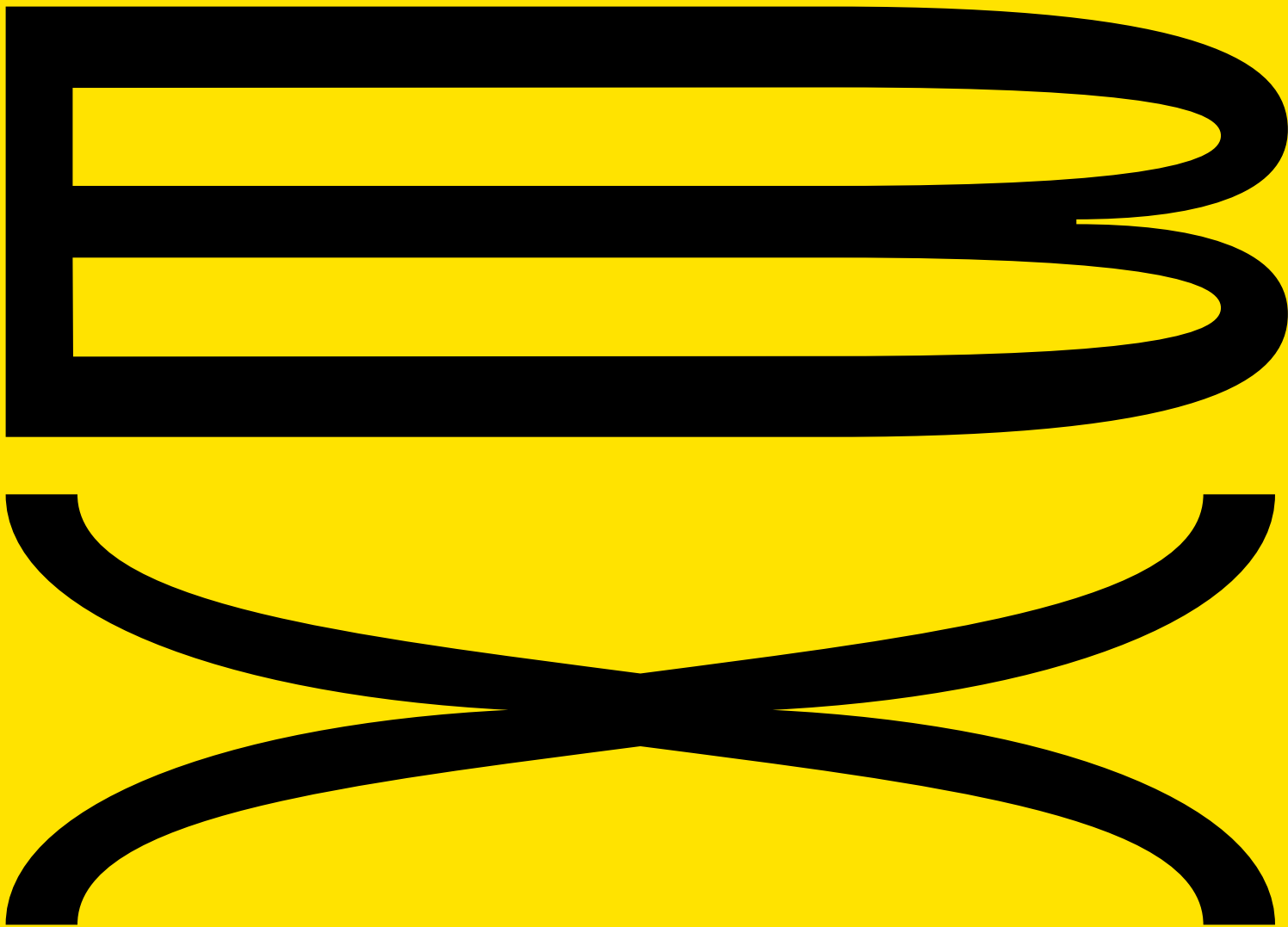
ČITÁRNA
HYBERSKÁ

literární
diskuse

Hana
Michalíková

IMI
MORAVSKÁ
ZEŇSKÁ
KNHOVNA

**ERIK JAKUB
GROCH**

Básník čísla

**FELIX
GEISLER**

Nová jména

**VERONIKA
KORJAGINA**

Povídka

**EDA
BABÁK**

Ateliér

Básník čísla

Erik Jakub Groch

Erik Jakub Groch se narodil 25. dubna 1957 v Košicích. Léta 1968—1972 strávil v alžírském Oranu, kde jeho otec, lékař, působil jako epidemiolog. Koncem sedmdesátých a osmdesátých let byl součástí undergroundové skupiny Nace, která vznikla okolo Marcela Strýka. Společně s ním napsal i básnický esej o umění *Na krídlach mlčania*. V letech 1980—1984 se společně účastnili bytových seminářů Patočkovy „podzemní“ univerzity v Praze, později se v autorově bytě uskutečnila část přednášek Marcela Strýka o filozofii a religionistice. Postupně vydal deset básnických sbírek, *Súkromné hodiny smútku*, *Bratsestra* a *Baba Jaga: Žalospevy* (Slovenský spisovateľ), *To a L'acinema* (Drewa a srd), *Druhá naivita* (Edition Ryba), *Em a Infinity* (Verše online), *nil, úvod* (Fra), *melanchólia neviem* (Brak) a sbírky *viety* a *Hlinený zošit* v nakladatelství Skalná ruža. Posledních dvacet pět let žije v malé horské obci Uloža v Levočském pohorí. Je redaktorem nakladatelství Skalná ruža, časopisu *Fraktál* a pracuje jako časopisecký a knižní designér.

Povídka

Veronika Korjagina

Veronika Korjagina (nar. 1995 v Praze) pracuje v knihovně a příležitostně překládá z angličtiny. Vystudovala filozofii a anglistiku na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze, na doktorátu se věnuje dějinám literární vědy ve vztahu k otázce dějinnosti v britském romantickém myšlení. Povídky publikovala v časopisech *Revue Prostor* nebo *Tvar* a v knižní sbírce *Nudný život holuba* (Malvern, 2024).

Nová jména

Felix Geisler

Felix Geisler se narodil v roce 1997 v Praze, kde v současnosti studuje doktorský program Německá a francouzská filosofie na Fakultě humanitních studií Univerzity Karlovy. Příležitostně vystupuje na básnických čteních. V minulosti publikoval například ve *Tvaru* a *Hostu* a ve *Foezii*. Ve volném čase píše a chytá lelky.

Ateliér

Eda Babák

Fotografie Edy Babáka (nar. 2002) zrcadlí něco, co není na první pohled rozeznatelné. Fragментy, náhodné momenty a hru světla a materiálů postupně skládá do většího obrazu a dává vzniknout snímkům, které smazávají hranici dokumentárního a inscenovaného. Autor hledá jemné nuance v každodennosti, pozorně objevuje místa i lidi, fascinován životem a světem kolem sebe. Hravý přístup a záliba v experimentování prostupují jeho volnou i komerční tvorbu, jejíž průřez můžete zhlédnout v tomto čísle.

Babák je fotograf na volné noze a student ateliéru Fotografie 2 na pražské UMPRUM pod vedením Aleny Kotzmannové. Vedle fotografie se věnuje také tvorbě videí. Pravidelně vyráží na venkov, kde nachází klid a čerpá inspiraci pro svou volnou tvorbu.

S Paulem Lynchem o *Písni proroka* a o tom,
že jsme pořád součástí mýtu

TA KNIHA
ZOSOBNĚUJE
NÁŘEK.

JE TO VÝKŘIK
ZÁRMUTKU

Text Michaela Marková
Foto Jan Slavík, DOX

Brodského impérium poezie

VLNY A RUINY

Miroslav Olšovský

Dne 28. ledna uplyne třicet let od smrti Josifa Brodského (1940—1996), jednoho z nejvýznamnějších ruských a amerických básníků, který v roce 1987 obdržel Nobelovu cenu za literaturu. Brodskij však nebyl jen básníkem, ale také esejistou, který svým kritickým myšlením spoluutvářel tehdejší intelektuální klima euroamerické kultury.

1.

Co všechno obsáhne lidské oko, bílý svah střeš, v přístavu dřímající loď, spící dům přikrytý sněhem, všechno se do něj vejde, ne jako pouhý výčet, ale jako obraz připomínající nám, že každá věc je ve své existenci sama, sotva dosahující svých vlastních hranic tak, aby z nich mohla vystoupit a promluvit. Věci kolem nás jsou sice neživé, ale jejich obrazy nám jejich přítomnost připomínají natolik, že svým zobrazením najednou ožijí, aby za tuto svou životnost zaplatily samotou jako daní za život, byť jen básnický a iluzivní. Každá věc je prostoupena svou vlastní fikcí, která ji činí nesmrtelnou. Takový svět prostoupený nesmrtelností a osamělostí odkrývá pohled ruskoamerického básníka Josifa Brodského v jeho *Velké elegii Johnu Donnovi*, o níž Achmatovová kdysi prohlásila, že ani sám Brodskij si neuvědomuje, co vlastně napsal.

Psát jeho biografii znamená uvěřit, že svět jeho básní je skutečnější než jeho vlastní život. Právě takovou biografii napsal Brodskij ve své elegii. Život anglického básníka mu tu slouží jen k tomu, aby věci, které jej bezprostředně obklopovaly, znovu ožily. Co všechno se tedy musí vejít do biografie člověka, který jako Brodskij vůbec biografii neuznával, aspoň ne tu kronikářskou, jak o tom píše ve svém eseji „Mín než jeden“ (1986)? Tomu, co spatřil, věnuje Brodskij nepoměrně více místa než faktům svého života. Zdá se tedy, že se o jeho životě dozvíme nesrovnatelně víc z jeho básní než z jeho biografie. Dozvíme se to z jeho esejů a z rozhovorů s ním. Dozvíme se to z jeho jazyka, takřka nepřeložitelného, stejně jako je nepřeložitelný jeho život, pevně svázaný s časem, v němž byl prožit. Koneckonců sám Brodskij se před svou smrtí obrátil na své přátele, aby se rozhodně nepodíleli na vytvoření jeho biografie.

2.

Dne 13. března 1964 byl Josif Brodskij, narozený v Leningradu 24. května 1940, odsouzen k pěti letům vyhnanství a nucených prací v Archangelské oblasti. Ruská novinářka Frída Vigdorová, díky níž se průběh ze zasedání soudu zachoval v zápisech, které si během líčení vedla a které se poté jako samizdat dostaly na veřejnost a zanedlouho i na Západ, zaznamenává mimo jiné i jednu z nejčastěji citovaných situací tohoto procesu, kdy se soudce Brodského ptá na jeho povolání a ten mu odpovídá, že je básník. A právě ztotožnění se s básnickým povoláním jako svého druhu poselstvím, které jde natruc sovětským úřadům, neuznávajícím takové povolání bez řádného povolení, je pro Brodského charakteristické.

Své první básně publikoval ve třetím čísle almanachu *Sintaksis* v roce 1960, který jako samizdat založil Alexandr Ginzburg, student žurnalistiky na MGU. Vzápětí Ginzburga zavřeli na dva roky do vězení za antisovětskou činnost a Brodského začala spolu s ostatními vyšetřovat KGB. Dne 29. listopadu 1963 se ve *Věčerním Leningradu* objevil článek podepsaný Lernerem, Medvěděvem a Ioninem „Okololiteraturnyj truteň“, volně přeloženo jako „Lenoch přiznávající se na literatuře“, v němž Brodského obvinili z formalismu a dekadence, přičemž dvě ze tří básní, které byly uvedeny jako příklad jeho tvorby, patřily ve skutečnosti Dmitriji Bobyševovi, jeho příteli, který stejně jako on patřil k okruhu mladých básníků shromážděných kolem Anny Achmatovové, kam jej v dubnu 1961 přivedl básník Jevgenij Rejn.

Na konci prosince 1963 souhlasí Brodskij na radu svých přátel s hospitalizací na psychiatrické klinice, aby se vyhnul soudu. Zůstává však jen několik dní a nakonec ze strachu z psychiatrického prostředí

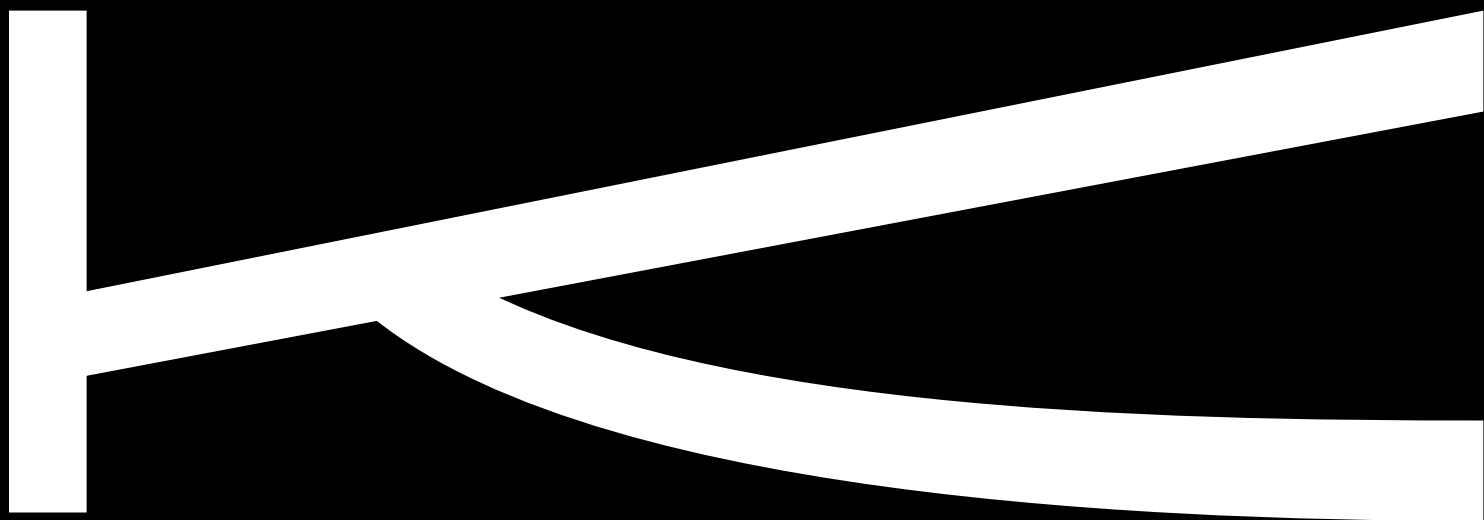
z nemocnice 2. ledna 1964 odchází. Několik dní poté se kvůli hádce se svou přítelkyní Marinou Basmanovou pokusí o sebevraždu. Dne 13. února 1964 je zatčen a 18. února 1964 se koná první přelíčení v procesu, který proslavila svým perem Vigdorová. Po něm se Brodskij musel opět podrobit psychiatrickému vyšetření a na klinice strávil další tři týdny.

3.

Nakonec 13. března 1964 Josifa Brodského ve druhém přelíčení, tedy přesně za měsíc od jeho zatčení, odsoudili za příživnictví a vyhýbání se službě v armádě (ačkoli byl od ní osvobozen ze zdravotních důvodů), k nucenému vyhnanství na pět let do Archangelské oblasti. Mezitím se ve světě zvedla vlna solidarity. Do té doby prakticky neznámý básník se tak stal symbolem umlčovaného hlasu ruské poezie, zvláště poté, co francouzské a britské noviny otiskly plnou verzi záznamu ze zasedání soudu, který Vigdorová pořídila.

Ruská kultura odedávna souzněla s Ovidiovým osudem vyhnance a jeho dílo, založené na dopisech zasílaných z moře a adresované přátelům a rodině, bylo vstřebáváno nejen Puškinem, ale i Buninem, Mandelštamem a dalšími. Rovněž Brodskij pracuje ve svých básních s motivem vody, která v jeho tvorbě souvisí s vyhnaním básníka z obce. Amsterdam anebo Benátky pro něj nejsou jen připomínkou Petrohradu s jeho kanály a památkami upomínajícími na zašlou slávu Ruska, ale rovněž přístavů, kam připlouvá vyhnaný básník, aby z jejich břehů posílal své básně do rodné vlasti, adresované svým přátelům a rodině. I takové rysy má Brodského dílo.

Rovněž Brodského nedůvěra k životopisu souvisí s pocitem vyhnance, o němž je těžké psát, když po něm na hladině

SMUTNÝ
TYGR

Neige Sinno

FÁZE
JEDNÉ
ŽENY

Magdaléna Platzová

DVOJNICE

Naomi Klein

SPECIÁL

Umění aktivismu

Doprovodný filmový
program k výstavě GHMP

Různé podoby občanského i uměleckého odporu

dafilms.
CZ

Modern Times (2020, Vladimír Turner)

MINISTERSTVO
KULTURY

Creative
Europe
MEDIA

svetovka.cz

Aktuální čísla

Plav

Měsíčník pro
světovou literaturu

06/2025 *vize potopy v anglofonních románech*

07/2025 *identita v argentinské literatuře*

08/2025 *moderní mongolská literatura*

09/2025 *moře a pohyb v karibské poezii*

Připravujeme

10/2025 *femicida*

01/2026 *literatury jižní Asie*

02/2026 *neživá příroda*

03/2026 *romská literatura*

překlady | rozhovory | eseje

Roční předplatné objednávejte na svetovka.cz/jak-koupit

Revolver Revue – Out Of Ghetto Magazine (Jak se dělal samizdat)

Výpravná publikace o tom, co znamenalo vyrábět a distribuovat samizdatovou revue v období komunistické totality a jak časopis druhé undergroundové generace za „normalizace“ vypadal. Kniha o samizdatu jako životním postoji a nosné platformě kultury. 464 stran s průvodními texty Viktora Karlíka, kalendářem Michaela Špirita, bibliografií všech samizdatových čísel a stovkami faksimilií a fotografií v obrazové redakci a grafické úpravě Josefíny Karlíkové a Konráda Karlíka.

HEY, LOOKERS! FOLLOW ME, OUT OF GHETTO!

objednávejte na www.revolverrevue.cz

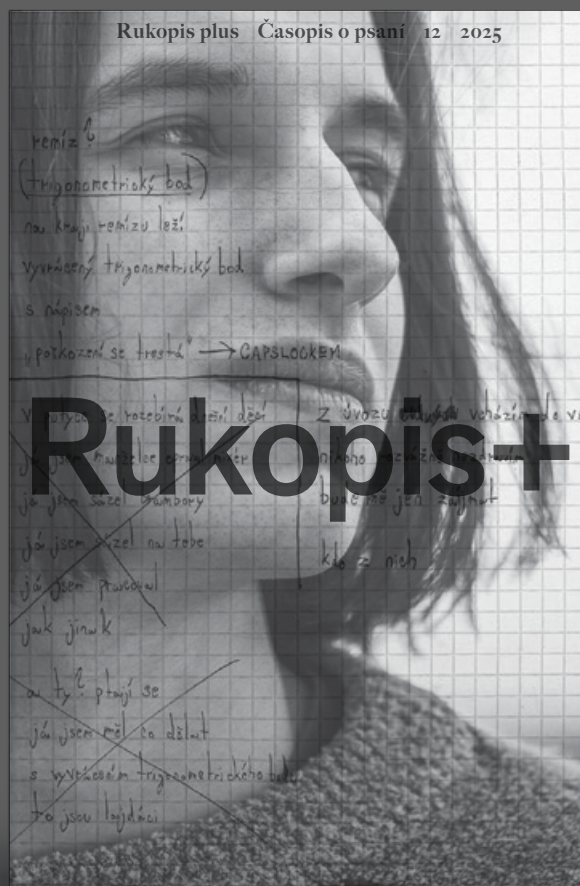

rukopisplus.cz

VŠKK
Vysoká škola kreativní komunikace
Na Pankráci 54, 140 00 Praha 4
rukopisplus.cz vskk.cz
literarni-akademie.cz praguecom.com

V Š K K

VYSOKÁ ŠKOLA
KREATIVNÍ
KOMUNIKACE

Co je na tom špatného? – Už zase procházím kolem bytovky, kde se, dnes zrovna v pořádně silném větru, staví celé nové patro, nad ním půdní byt a střecha. Dělníci už asi práci dokončují, protože na jednom z posledních kolmojdoucích neseříznutých trámů, který hloupě trčí u komína a převyšuje ho, uvadlá přidrátovaná metla, jaká přece vždycky oznamuje zdárný konec stavby. Ale okna přístavby nejsou prozatím zasazena, kvádry a cihly nových zdí čekají na omítnutí a střecha doposud zůstává úplně odkrytá, nejenom bez tašek, ale i bez latí. Mezi nahými těly trámů, jejichž bělost chvílemi úplně splývá s neklidným svícením slunce, které od rána pálí do mraků a větru, pleskají a blýskají plachty. Co je na tom špatného, že chci, aby ses, čtenáři, díval jako já? Že tímhle směrem napínám všechny síly?

Nové číslo v prodeji

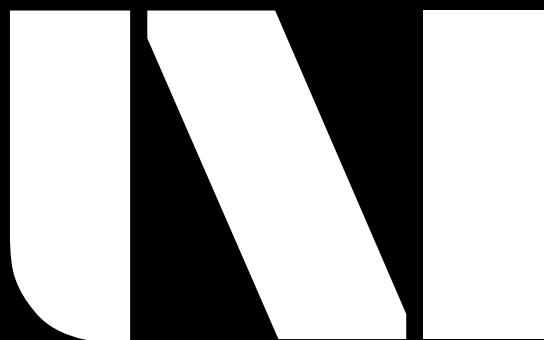
tvar

obtýdeník živé literatury

Otevřený tradici,
věrný jinakosti.
Od roku 1990.

Předplatte si Tvar za 1 050 Kč ročně.

KULTURNÍ MAGAZÍN

Každý měsíc přinášíme dávku rozhovorů, portrétů, esejí a recenzí. Mapujeme alternativní hudbu, jazz, world music, píšeme o filmu, divadle a umění.

Předplatte si **UNI magazin** a nově získáváte i elektronickou verzi časopisu a přístup do kompletního archivu. **Objednávejte na**
www.magazinuni.cz

MĚSÍČNÍK *HOST*. LITERATURA, KULTURA, SPOLEČNOST

**K tištěnému předplatnému je
navíc zdarma i elektronická verze
a sleva 20 % na nákup knih ve vybraném
nakladatelství. Host, čas číst.**

Měsíčník Host
Literatura, kultura, společnost

www.h7o.cz/predplatne

Meme

NOHY V TEPLE

Jakub Jetmar

Vezmete psací stůl, spíš menší, desku podbijete zateplovací vrstvou, nabízí se korek. Na něj už přijde topná fólie, která běžně slouží na ochranu nádrží před chladem či vyhřívání terárií. Dosáhne zpravidla maximálně 45 °C, což pro náš vyhříváný stůl naprosto dostačuje. Aby poskytoval teplotní pohodlí, musí se prostor pod stolem dostat nad tělesnou teplotu, zároveň by nás neměl při dlouhém sezení upéct. Komfortních ~42 °C i bezpečnost zajistí termostat. Nakonec už zbývá jen dát něco pod nohy, patrně pořádný koberec, a přehodit stůl ovčí dekou, pod níž skryjeme dolní polovinu těla. Ramena si můžeme pochopitelně také zahalit plédem, teplota odspoda ale funguje podobně jako horká vana, za chvíli se rozlévá do celého těla. I v chladném skladu o 13 °C proto zvládne Kris De Decker, vydavatel *Low Tech Magazínu*, pracovat celý den na počítači, přičemž stůl spotřebovává zhruba stejnou energii jako nabíjení samotného laptopu.

Low Tech Magazine patří mezi nejroztomilejší místa na internetu. V Barceloně sídlící web běží na sluneční pohon, takže občas neběží, a nabízí návody, jak postavit nízkonákladový solární panel, vlastní udržitelný web nebo jak se s dnešními technologiemi vrátit ke staré moudrosti, že se zahřívají lidé, nikoli zbytečně celé místnosti. (Bohužel patřím mezi kontemplativnější než dělné typy, takže stále píšu u obyčejného stolu, díky neméně okouzujícímu článku o zahřívání i chlazení místností textilem jsme alespoň ve frcu pořídili afghánský koberec, doporučuju.)

Moc důsledně techno-minimalistických projektů neznám. Hádám bych však, že se jejich nabídka rozšíří. Podobně jako přišly na soukromí zaměřené e-maily či prohlížeče, když si lidé uvědomili, jaká všechna data o nás korporace sbírají, začne uvědomělé spotřebitelstvo hledat technologické alternativy, které netyjí z obřích datacenter. V americké Pensylvánii vzniká jedno pojmenované Homer City a spolyká stejně energie jako více než pět a půl milionové město Filadelfie. Dystopicky vyhlížejících projektů se plánuje nespočet, už v roce 2030 mají datová centra spotřebovávat přes deset procent veškeré americké energie. Analýzy proto varují před zvyšováním cen energií pro domácnosti a nárůstem emisí. Technologické společnosti se v duchu jejich trumpovského nakolejení přitom vzdávají svých klimatických závazků, počítají zejména se zemním plynem, přičemž všechno ospravedlňuje AI závod s Čínou. Technologický hon se pochopitelně týká i Evropy, kde nás jako mūra tíží slůvko konkurenceschopnost. Než jí dosáhneme či se jí ideálně zbavíme, hodí se mít alespoň nohy v teple.

Autor je novinář.

HOST → 2

Osobnost

VÁCLAV BĚLOHRADSKÝ

Téma

UKRAJINSKÁ KULTURA VE VÁLCE

Historie

TONI MORRISON

Esej

ZELENÁ SPIRITUALITA

Beletrie

MAREK ŠINDELKA

**I muž jí odpověděl očima,
z nichž zmizel čas.**

Kóbó Abe

Divadlo provazek.cz Husa na provázku

9771211993009

Satan v Goraji

poznáte ho?

I. B. Singer
režie Janusz Klimsza
premiéra 30. ledna 2026
sezona 2025/26

ced

• | • | • | • | •

Foto: Shutterstock
design: Hana Pavla

